

Nurmi, Syrjänen, Vornanen
Palveluosasto / Kuljetus- ja pätevyysyksikkö

Lausuntoyhteenveto
13.6.2022
VN/260/2022

Lausuntoyhteenveto

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt direktiivin (EU) 2022/738 kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvän säädöshankkeen. Direktiivimuutosten tavoitteena on edistää vuokrattujen ajoneuvojen käyttöä ja lisätä elinkeinolämän tuottavuutta ja joustavuutta kaluston käytössä. Direktiivimuutoksilla on tarkoitus varmistaa liikenteenharjoittajille yhtenäinen sääntelykehys ja tasapuolinen pääsy toisesta jäsenvaltiosta vuokrattujen ajoneuvojen markkinoille eri puolilla EU:ta. Liikenne- ja viestintäministeriön valmistelijoiden toimesta yhteistyössä viranomaisten kanssa laadittiin arviointimuistio, jonka tarkoituksena oli muodostaa käsitys sidosryhmien näkemyksistä. Arviomuistio julkaistiin lausuntopalvelu.fi palvelussa ja se oli avoinna lausunnoille 18.5.2022-8.6.2022.

Hallituksen esitysluonnos on tarkoitus laittaa lausunnoille syksyllä 2022. Hankkeen tarkoituksena on täytäntöönpanna muutosdirektiivin edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön 14 kuukauden määräajan puitteissa.

Lausuntoja annettiin määräajassa yhteensä 8 kappaletta. Lausunnon antoivat **Sisäministeriö, Sisäministeriön poliisiosasto, Tulli, Verohallinto, Liikenne- ja viestintävirasto, Suomen Kuljetus- ja logistiikka SKAL ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry.**

Sisäministeriö toteaa lausunnossaan toimittavansa lausuntonaan sisäministeriön poliisiosaston lausunnon asiassa.

Sisäministeriön poliisiosasto toteaa lausunnossaan pitävänsä tärkeänä, että direktiivin edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön toteutetaan siten, että liikennettä valvovilla viranomaisilla on hyvät lainsäädännölliset edellytykset suorittaa valvontaa. Toiseen jäsenvaltioon vuokratun tavaraliikenteen ajoneuvon käyttäminen tulisi olla lyhin direktiivin mahdollistama aika, ajoneuvo tulisi rekisteröidä kansallisten rekisterisääntöjen mukaisesti heti direktiivin vähimmäisaikarajan kuluttua ja vuokrattujen ajoneuvojen määrän yrityksessä tulisi olla enintään direktiivin mahdollistama. Vuokrattujen tavaraliikenteen ajoneuvojen rekisteritunnukset tulisi ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastoon.

Tullin lausunnon mukaan muutosdirektiivin voimaantullessa ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttö selkeytyy ja helpottuu, varsinkin tilapäisissä kuljetusresursseja vaativissa tilanteissa.

Tulli esittää lausunnossaan, että ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttöön tulisi yksiselitteinen määräaika. Kansallisessa lainsäädännössä on säädetty määräaika ulkomaalaisten ajoneuvojen rekisteröinnistä Suomeen.

Ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käytössä olisi tarkoituksenmukaista soveltaa voimassaolevia määräaikoja.

Direktiivin säädösten mukaan ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen pitää olla rekisteröintivaltion säädösten mukaisessa varustuksessa ja kunnossa. Käytännön valvonnassa on hankalaa tietää rekisterivaltion lainsäädäntöä. Tämän osalta Tulli esittää, että ajoneuvojen tulisi soveltuvien osin olla Suomen lainsäädännön vaatimassa varustuksessa ja kunnossa.

Tulli suhtautuu yleisesti ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttöön myönteisesti, varsinkin tilanteissa, joissa kuljetusyrityksessä on tilapäinen tarve lisäkapasiteettiin ja käyttötarkoitukseen sopiva ajoneuvo löytyy vuokrattavaksi.

Tullin mukaan huomioon kannattaa ottaa, että vuokrattujen ajoneuvojen käyttöön tulee selvät säännökset. Tärkeää on kustannusten ja kilpailutuksen kannalta, että kaikki yrittäjät ovat yhdenvertaisia.

Tulli toteaa myös, että Suomeen rekisteröidyillä ajoneuvoilla on muihin jäsenvaltioihin verrattuna korkeammat vakuutusmaksut ja käyttövoimaverot. Yhteiskunnan kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että ilman kuljettajaa vuokratuilla ajoneuvoilla korvattaisiin pysyvästi Suomeen rekisteröidyt ajoneuvot. Ilman kuljettajaa vuokrattavien ajoneuvojen käytön tulee olla tilapäistä ja selkeästi valvontaviranomaisten kontrolloitavissa.

Verohallinnon näkemyksen mukaan lakimuutoksilla ei olisi välittömiä vaikutuksia Verohallinnon toimintaan. Verohallinto ehdottaa, että hallituksen esityksessä kerrottaisiin tarkemmin, mitä tietoja ja missä aikataulussa muistion luvun 1.3 raportoinneilla sekä verokertymistä Verohallinnolta mahdollisesti halutaan. Verohallinto ei käsityksensä mukaan saa tällä hetkellä verolainsäädännön nojalla verotuksen toimittamiseksi sellaisia tietoja, joiden perusteella voitaisiin antaa kattavasti kyseisiä raportointeja ajoneuvojen käytön vaikutuksista verotukseen ja tietoja verokertymistä.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa lausunnossaan pitävänsä muistiossa esitettyjä arvioita muutosdirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta yleisesti kannatettavina.

Virasto toteaa, että sen tehtävien kannalta merkittävät direktiivimuutokset liittyvät toiseen jäsenvaltioon rekisteröityä ajoneuvoa koskevaan tietoon ja tiedon hallintaan. Haasteet liittyvät niin tiedon saamiseen vuokratusta ajoneuvosta sekä tämän tiedon yhdistämiseen liikenneluvan haltijan rekisteritietoihin kuin myös tiedon elinkaaren hallinnointiin, nämä edellyttävät uusia, luvanhaltijaa mahdollisesti velvoittavia säännöksiä liikennepalvelulakiin sekä tietojärjestelmäkehitystä. Lisäksi säädösmuutostarpeiden osalta tulee ottaa huomioon myös direktiivimuutoksen mahdolliset vaikutukset liikennepalvelulain liikenneasioiden rekisteriä koskeviin säännöksiin.

Virasto pitää kannatettavana, että hankkeen puitteissa tehdään komission täytäntöönpanoasetuksista (EU) 2022/694 sekä (EU) 2022/695 johtuvat tarvittavat muutokset ja päivitykset liikennepalvelulakiin siltä osin kuin se on tarpeen luvanhaltijoiden hyvään maineeseen sekä riskiluokittamiseen liittyvien säännösten osalta.

Suomen Kuljetus- ja logistiikka SKAL ry toteaa lausunnossaan pitävänsä 4 kuukauden sallitun enimmäiskäyttöajan lyhentämistä ja siten käytön rajamista kahteen peräkkäiseen kuukauteen kalenterivuodesta hyvänä. SKAL kuitenkin katsoo, että säädöksen tulee olla riittävän selkeä tulkinnan ja valvonnan varmistamiseksi.

SKAL edellyttää lausunnossaan, että Suomessa otetaan käyttöön vaatimus, jonka mukaan toisesta jäsenvaltiosta vuokratun tavaraliikenteen ajoneuvo tulee rekisteröidä sen kansallisten rekisteröintisääntöjen mukaisesti vähintään 30 päivän kuluttua.

SKAL myös toteaa, että sekä Suomesta, että jostain toisesta jäsenvaltiosta vuokrattuja ajoneuvoja tulee koskea samanlaiset rekisteröintivaatimukset. Haltijamerkintävaatimusta tulisi vaatia samoin edellytyksin myös ulkomailta vuokrattavilta ajoneuvoilta, jotta ulkomaisen kaluston vuokraaminen ei muodostuisi hallinnollisesti kevyemmäksi kuin auton vuokraaminen kotimaan markkinoilta.

Lausunnossa myös todetaan, että rekisterimerkintävaatimuksia kevyempi menettely tulisi sallia myös kotimaasta vuokrattavien kuorma-autojen rekisteritietojen ilmoittamiseen, mikäli ulkomailta vuokrattujen ajoneuvojen osalta sallitaan arviomuiston mukainen menettelytapa.

SKAL kannattaa sitä, että vuokrattujen ajoneuvojen lukumäärä rajoitetaan enintään 25 prosenttiin ajoneuvokannasta.

SKAL toteaa lisäksi, että mikäli ulkomailta vuokrattujen ajoneuvojen käyttö sallitaan myös omaan lukuun tehtävissä kuljetuksissa, luvanvaraista liikennettä vastaavat rajoitukset tulee tällöin ottaa niillekin käyttöön.

Logistiikkayritysten Liitto ry kannattaa lausunnossaan liikenne- ja viestintäministeriön näkemystä ja toteaa rajoitusten olevan mielestään sopivia.

Logistiikkayritysten liitto kuitenkin toteaa, että tilanteen kehittymistä on syytä seurata ja tarvittaessa kansallisen rekisteröinnin vaatimista 30 päivän kuluttua tulisi harkita, jos näyttää syntyvän kilpailun vääristymistä tai harmaan talouden ongelmia.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry toteaa lausunnossaan vuokrattavien kuorma- ja pakettiautojen kysynnän olevan Suomessa suhteellisen pientä ja toimijoiden olevan keskimäärin pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Näin ollen ulkomaisten suurten toimijoiden markkinoille tulo heikentäisi merkittävästi kotimaisen vuokraamotoiminnan edellytyksiä. Kilpailutilanne olisi epäterve, mikäli ulkomailta vuokrattavilta ajoneuvoilta ei edellytettäisi rekisteröintiä Suomeen. Ulkomailta liisatut ajoneuvot välttyisivät ajoneuvoveroilta ja vakuutusvelvollisuudelta. Pahimmillaan muutos saattaisi johtaa kaluston ulosliputtamiseen halvemman verotason maihin, joihin rekisteröityjä autoja vuokrattaisiin kotimaiseen liiketoimintaan kahden kuukauden jaksoissa autoa vaihtaen.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry esittää lausunnossaan, että Suomessa edellytettäisiin toisesta EU-maasta vuokrattujen ajoneuvojen rekisteröintiä kansalliseen liikenneasioiden rekisteriin 30 vuorokauden käytön jälkeen. Tällöin ajoneuvot saataisiin kotimaasta vuokrattuja autoja vastaavasti vero- ja vakuutusvelvollisuuden piiriin ja rekisteröintivaatimukset vastaisivat Suomeen rekisteröityjen ajoneuvojen vaatimuksia. Tämä olisi olennaisesti tärkeää tasapuolisen kilpailutilanteen kannalta.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry pitää perusteltuna kansallisessa lainsäädännössä rajoittaa vuokrattujen ajoneuvojen määrää direktiivin sallimalla tavalla enintään 25 prosenttiin kuljetusyriyten luvanvaraiseen liikenteeseen käytettävästä autokannasta.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry esittää, että ulkomailta vuokrattavien autojen käyttöä ei sallittaisi yrityksen omaan lukuun tehtävissä kuljetustehtävissä.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry:n lausunnon mukaan on tärkeää huolehtia, että ulkomailta luvanvaraiseen tavaraliikenteeseen vuokratuilla ajoneuvoilla edellytetään vastaavia rekisterimerkintöjä kuin kotimaasta vuokrattavilta tavarankuljetusautoilta. Haltijamerkintävaatimusta tulisi vaatia samoin edellytyksin myös ulkomailta vuokrattavilta ajoneuvoilta, jotta ulkomaisen kaluston vuokraaminen ei muodostuisi hallinnollisesti kevyemmäksi kuin auton vuokraaminen kotimaan markkinoilta.

Autoalan keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry toteaa lausunnossaan, että rekisterimerkintävaatimuksia kevyempi menettely tulisi sallia myös kotimaasta vuokrattavien kuorma-autojen rekisteritietojen ilmoittamiseen, mikäli ulkomailta vuokrattujen ajoneuvojen osalta sallitaan arviomuistion mukainen menettelytapa.